

Zvýšená chorobnosť a úhyn mladých holubov v lete 2011.

Na výstave zvierat počas výstavy Agrokomplex 2011 sa viacerí chovatelia sťažovali na zvýšenú chorobnosť a úhyn mladých holubov v chovoch poštových holubov v oblasti južného a západného Slovenska. Na základe vyšetrenia holubov z postihnutých chovov, zaslaných na vyšetrenie do laboratória VETSERVIS, s.r.o., možno predpokladať, že príčinou je **chlamýdióva infekcia**.

Chlamýdióza vtákov je latentná, kontaktná infekcia vtákov vznikajúca po strese. Prejavuje sa dýchacími a tráviacimi poruchami. Je to infekcia, ktorú podmieňujú zlé zoohygienické podmienky, dlhotrvajúca preprava, nekvalitné kŕmenie. Pretekárske holuby zvyknú ochorieť 2 – 4 týždne po súťaži. Tieto zvyčajne donesú infekciu do chovu. Mláďatá sú vnímavejšie, ochorenie u nich prebieha s výraznejšími klinickými príznakmi. Pôvodca - *Chlamydia psittaci* sa množí hlavne v pľúcach, vzdušných vakoch a perikarde, preniká do pečene, sleziny, svalov. Už za 24 hodín je možné chlamýdie dokázať v truse.

Zdrojom nákazy je voľne žijúce migrujúce vtáctvo, divé holuby. V súčasnej dobe veľké nebezpečenstvo predstavuje nekontrolovaný dovoz, prevoz a predaj (burzy) exotických vtákov z rôznych zdrojov, kde je možnosť zavlečenia nákazy - rôznych kmeňov chlamýdií s odlišnými patogénnymi vlastnosťami.

Infekcia môže mať akútne alebo chronický priebeh, veľmi častá je aj latentná infekcia bez výrazných klinických prejavov. Z možných klinických príznakov sa zisťuje nechutenstvo, ospalosť, slabosť, nazelenalá hnačka, postupné chudnutie, zježené perie, výtok z očí a nosových otvorov, liahnu sa málo životaschopné holúbätá. V dôsledku dlhodobej hnačky či výtokov z očí je perie okolo kloaky a očí vypadané. Zrýchlené dýchanie ako začínajúci zápal pľúc a nervové príznaky – poruchy pohybu, zášklby sú tiež možné prejavy infekcie. Patologicko anatomický nález poukazuje na zápal serózných blán, možný je nález fibrínu, nápadná je vychudnutosť a atrofia hlavne prsnej svaloviny. U holubov je inkubačná doba 5 až 15 dní aj dlhšia. Zvyčajne klinicky ochorejú mladé holuby do veku 6 mesiacov, u starých holubov býva priebeh latentný.

Chovatelia holubov, ktorých chov je postihnutý chlamýdiovou infekciou zvyknú zvieratá často „preliečovať“ antibiotikami, ktoré majú krátkodobý efekt. Takéto živelné podávanie antibiotík máva za následok oslabenie zvierat v chove s častým nálezom plesní vo vnútorných orgánoch, najčastejšie v pľúcach a na vzdušných vakoch. Imunitný systém takto postihnutých jedincov sa nevie brániť žiadnej infekcii, zvieratá postupne chradnú a hynú. V chove sa začnú prejavovať aj iné infekčné choroby.

Po preliečení chlamýdiovej infekcie antibiotikami často vznikne latentná forma choroby. Latentne choré zvieratá vylučujú chlamýdie do prostredia a sú zdrojom nákazy pre ďalšie jedince. Najlepšie je, keď sa zvieratá vyliečia bez pomoci antibiotík vlastnými obrannými mechanizmami, čo možno podporiť dobrou zoohygienu, nezaťažovaním zvierat veľkým výkonom, kvalitným, čerstvým a plnohodnotným krmivom, aj prípravkami podporujúcimi nešpecifickú odolnosť zvierat (rastlinné látky, probiotiká, prebiotiká...). Po prekonaní infekcie nevzniká trvalá imunita, preto zvieratá sú znovu na infekciu náchylné. Protilátky proti chlamýdiám vznikajúce v organizme pri zdolaní infekcie môžu navodiť alergickú reakciu, ktorá sa môže prejavovať pri ďalšom kontakte organizmu s chlamýdiami.

Chlamýdióza vtákov je prenosná na iné druhy zvierat aj na človeka. Sú známe vážne ochorenia ľudí, ktorí sa infikovali od exotických vtákov aj od holubov. Preto pri riešení chlamýdiovej infekcie v chove je potrebné postupovať veľmi zodpovedne.

V prevencii proti chorobe je najdôležitejšie udržiavať zvieratá v dobrom zdravotnom stave, podporovať ich celkovú odolnosť kvalitnou zoohygienu a krmivom a neoslabovať ich zbytočným stresom a chemickými látkami.

VÝSLEDOK VYŠETRENIA MLADÉHO HOLUBA :

Anamnéza: zvýšená chorobnosť aj hynutie mladých holubov v chovoch poštových holubov (okolie Bratislavy, južné Slovensko – leto 2011). Klinické príznaky – hnačka, chudnutie, chradnutie mladých jedincov, staršie holuby sú bez klinických príznakov.

Patologicko – anatomický nález – zlý výživný stav, v telovej dutine na serózach ojedinele žlté uzlíky veľkosti prosa (môže sa jednať o fibrín alebo plieseň – aspergilóza)

Bakteriologické a mykologické vyšetrenie – neg.

Ďalšie vyšetrenia potvrdili vysoké protilátky proti chlamýdiám, zvýšený titer protilátok proti paramyxovírusom (neviem posúdiť, nakoľko neviem či holub bol už vakcinovaný proti paramyxoviróze)

V truse - oocysty kokcií ++++ , bez pat. anatomického nálezu svedčiaceho o kokcidióze. *Nález väčšieho počtu oocyst kokcií v truse môže svedčiť o oslabení imunity, resp. nejakom strese pôsobiacom na zvieratá, ale nie je v tomto prípade príčinou zvýšených úhynov zvierat!*

VÝSLEDKY VYŠETRENIA MLADÉHO HOLUBA A STARŠEJ HOLUBICE:

Anamnéza: zvýšená chorobnosť aj hynutie mladých holubov. Zelená hnačka, chudnutie, napriek zachovalej chuti, chradnutie mladých jedincov. Časté preliečovanie zvierat antibiotikami.

Patologicko – anatomický nález – zlý výživný stav, zelený obsah v žalúdku, zeleno sfarbená hnačka u obidvoch zvierat.

Bakteriologické vyšetrenie – neg.

Mykologické – pozit. – viac druhov plesní, ktoré masívne a rýchlo rástli z tkaniva pľúc.

Ďalšie vyšetrenia potvrdili vysoké protilátky proti chlamýdiám, zvýšený titer protilátok proti paramyxovírusom (neviem ako a či holuby boli vakcinované proti paramyxoviróze)

V truse - oocysty kokcií ++++ , bez pat. anatomického nálezu svedčiaceho o kokcidióze. *Nález väčšieho počtu oocyst kokcií v truse môže svedčiť o oslabení imunity, resp. nejakom strese pôsobiacom na zvieratá, ale nie je v tomto prípade príčinou zvýšených úhynov zvierat!*

Pravdepodobná diagnóza:

Na základe anamnézy, klinických príznakov a sérologického vyšetrenia možno predpokladať chlamýdióvu infekciu v postihnutých chovoch holubov.

Odporúčané opatrenia:

- pokiaľ možno zamedziť kontakt domácich holubov s divo žijúcimi vtákmi
- ak v chove je problém, resp. je predpoklad, že vtáky sú latentne infikované:
 - vyradiť klinicky chorých jedincov – do karantény (upresniť diagnózu – potvrdenie prítomnosti chlamýdií v truse PCR vyšetrenie)
 - vyčistiť prostredie chovných zariadení čo najdôslednejšie od trusu hlavne mechanicky. Urobiť záverečnú dezinfekciu napr. Viroxide super (40 g na 10 litrov teplej vody) – postrek celého chovného zariadenia aj krmítok, napájačiek.

- holubom v chove predkladať minimálne 6 – 8 týždňov Humac Natur a PROPOUL (Propoul možno podávať pulzne napr. každý druhý týždeň), vitamíny (AMINOVIT, Vitamín A) – podpora nešpecifickej imunity
 - na podporu organizmu v boji proti chlamýdiám podávať 7 dní pripravok NEFROVET, potom 7 dní pripravok SILIVET, 7 - 14 dní pauza a opakovat' kým v chove prevráva vplyv infekcie
 - kvalitné, čerstvé, prirodzené krmivo, odporúčam zaradiť semená maku, ľanu, konope alebo sezamu
- neodporúčam preventívne „preliečovanie“ antibiotikami. Klinicky choré jedince s potvrdenou diagnózou – pozitívna izolácia chlamýdií v truse - liečiť len veľmi vzácne jedince antibiotikami a postupom, ktorý určí veterinárny lekár!
- časté neopodstatnené podávanie antibiotík v chove zapríčiňuje oslabenie imunity zvierat, ich väčšiu náchylnosť na rôzne infekčné choroby, umožňuje uplatnenie plesní v orgánoch zvierat, časté sú plesňové zápaly pľúc a vzdušných vakov, chronické hnačky, zvýšené úhyny, málo životaschopné mláďatá... V takých chovoch sa aj chlamýdiová infekcia ľahšie uplatní aj šíri.

MVDr. Darina Pospíšilová, PhD., VETSERVIS, s.r.o., pospisilova@vetservis.sk